

НАРОДНА ВОЛЯ

Вестникъ за политика, стопанство и информация.

Днесъ „Народна Воля“ съдържа:

Кому ще служи „НАРОДНА ВОЛЯ“?
Vox populi, vox Dei.

Държавната полза от курортното развитие на Варна.

Едно злодействие въ варненските лози.

Трудовата полинност е държавна необходимост. — Тя е преди всичко економически производителен институт.

Велики покойници презъ изтеклата седмица: д-ръ Стамболовски, Поль Думеръ и Албертъ Тома.

Смъртността въ варненските села.

Еднодневка отъ Пикадоръ.

И много други новини отъ България и цял святъ.

Кому ще служи „Народна Воля“

„Народна Воля“ започва излизането си съз задача приди всичко да служи на принципа Vox populi vox Dei!

„Народна Воля“ ще бъде свободна трибуна на независима и честна общественна мисъл. Всички застъпени възгледи ще бъдат отворени само отъ обществен и гладищес. Колонитъ на вестника ще бъдат отворени за всички обществени дейци.

„Народна Воля“ не ще служи на личности, а ще брани жизнените интереси преди всичко на компактната маса на българския народ от селата и градовете — на българските земеделлии.

„Народна Воля“ ще дава пълна, бърза и точна информация и безпристрастна преченка за всички по важни събития и прояви въ Варненски окръг, България и странство.

Появяването на „Народна Воля“ става съ съзнанието, че съвременният читател от села и градове е толкова по растнал, та може да гледа

правдата въ очите и да приеми, кой съ какво подхранва нова душевен мир.

Съвободен отъ влиянието на единствеността, „Народна Воля“ ще бъде място за общи между хората, защото ще е независимо и съществено събитие, събитие и безпристрастен изразител на народната воля.

„Народна Воля“ не ще алармирва никога обществото, каквито „доходни“ събития и да се появят.

Въ него не ще намерат място „случайни драски“ и др. подобни блаждости, членещи събирането повечко лъвове отъ нашини читатели.

Стремежът на „Народна Воля“ ще бъде да дава положителни и навременни данни за събитията въ страната и тия отъ цял святъ, да остава по продължително време въ ръжетъ на читащата публика.

Най-сетне „Народна Воля“ ще бъде въренъ стражъ на народната воля.

Заловилъ живъ бълка

Жителът на Кладница, Софийско Костадинъ Ивановъ преди няколко дни е заловилъ въ землището на селото живъ крачива бълка, чиято кожа, както е известно представлява голъма ценность.

Бълката е сполучила да избъга и се скрие подъ единъ гранитенъ блокъ надъ Кладнишки манастиръ. Тукъ обаче, тя наново е била заловена отъ Костадинъ Ивановъ, който веднага следъ бълкото на бълката се е спусналъ да я гони, докато я заловилъ повторно жива.

Миналата година, същият Костадинъ Ивановъ убил единъ грамаденъ вълкъ — страшилище за цялото село и околнност.

Печатница Д. Тодоровъ
Варна.

Земедълски съборъ въ Пловдивъ

Пловдивъ 14. Утре тукъ ще се състои голъмъ съборъ на земедълските дружби отъ цялата Пловдивъ окръгъ.

На събора ще произнесе голъма речь мръ Д. Гичевъ, който ще изложи дългото на Народния блокъ отъ 21 юни до днесъ и ролята на Земедълския съюзъ въ управлението.

Всички министри-земедълци и цялата земедълска парламентарна група съ получили телеграфически покани да присъстват утъкъ на събора.

Отъ София има съобщение, че довечера министрите и повечето земедълски депутати ще дойдатъ въ Пловдивъ, за да взематъ участие въ събора.

Пловдивъ 14. По случай утрешния Земедълски съборъ тази сутрин се състоя сбирка на народните представители отъ Пловдивския окръгъ и ръководните лица на българите, за да взематъ последните мърки за българското изнасяне на събора.

РЕКОНСТРУКЦИЯТА въ кабинета. Как министри ще излезатъ

София, 14. Въпреки многото опровержения, въпросът за кабинетната промънба е още на дневен редъ. Всички признания изъ партийния живот на блоковитъ партии говорятъ за това.

Най-сигурна и опредълена е промъната, която ще засъгне земедълските министри.

Мръ Георги Йордановъ не двусмислено е заявилъ на свои близки, че се чувствува уважение отъ тежката си длъжност и че предпочита да се оттегли на по-спокойенъ постъ и то въ Земедълския съюзъ, където неговата опитност ще бъде крайно полезна.

Поради това неговото доброволно излизане отъ кабинета е въпростъ само на няколко седмици.

Безспорниятъ кандидатъ за заместникъ на г. Йордановъ е съюзниятъ секретаръ г. Вергиль Димовъ. Съ неговото влизане въ кабинета, въпрочто е да стане размънба на портфели и междудължност на земедълските министри.

Категорично се опровергава пуснатиятъ слухъ, че и мръ Муравиевъ щълъ да бъде смъненъ отъ поста си. Той и за напредъ ще остане въ кабинета.

Въ недълъ, на 15 т. м. ще има пунктаво събрание въ с. Кюпрю-къой, Провадийско. Ще присъствуватъ селени отъ всички околии села. Ораторъ на събранието ще бъде Варнен. пом. кметъ г. Георги Трайковъ, който ще говори за дългото и предстоящите задачи на Земедълския съюзъ.

Еднодневка

Дърварътъ.

Някога, някога царувалъ единъ царь. Широко и безкрайно било царството му. Богата и плодородна била земята му. Добъръ и трудолюбивъ билъ народъ му. Отъ тъмни зори до късна вечеръ дълбаель съ плуговете чернозема. А подъ остриятъ сърпове падали тежки класове, пълни съ още потежко златно зърно. Но малка била радостта му. Много малка — едва глътка. Защото лоши царски хора кръстосвали полетата и долините, ограбвали народъ и пръскали безправието.

Единъ денъ легналъ Царь боленъ. Събрали се захаритъ отъ цялата му земя. Засуетили се царедворците. Но никой не намериликъ за болестта на царътъ.

Най-подиръ при него дошелъ единъ старъ мъдрецъ.

— Азъ не познавамъ захарството. Не зная тайната на целебните билки. Но съмъ събрали много мъдрости презъ годините на своя страдалски животъ на земята. Незамъндали ще те излекуватъ мъдростта ми, но все пакъ ще ти я кажа, — рекъ старецъ.

— Говори, азъ те слушамъ отвърналь Царь.

— Никаква болестъ не е сломила снагата ти, Царю, а съмъ я сломили безгрижните дни, които живеешъ. Човекъ се рожда на земята за да работи, да страда и да се радва. Безъ страдане радостта е студена. А който не работи не може да почувствува голъмата радостъ отъ своя трудъ, който природата ви наградява.

Търгни по земята си. Вижъ какъ се труди за парче хлъбъ всъки твой поданникъ. И какъ страда. И какъ се радва. И когато срещнешъ някой, който изглежда най-щастливъ, поискай му да ти даде ризата си. Облечи се във нея, за да почувствувашъ колко е велика скромността и колко малко някъо се иска отъ хората, за да бъдатъ доволни и щастливи.

Отъ този моментъ ти ще оздравеши. И ще се развидели въ душата ти.

Послушашъ царътъ стариятъ мъдрецъ и на другата утринъ, незабелязанъ отъ никого, възседналъ коня си и препусналъ изъ безкрайната си земя.

Ноушувътъ по кръстопътища и овчарски колиби, беседвалъ съ стари и млади и навсякъде, непознатъ отъ никого, пречелвалъ съ трудъ хлъба си. И слушашъ дългите и кротки изповеди на бедните хора. Виждалъ съ колко много жажда вадятъ хлъба си и съ каква топла и сърдечна радостъ пресъщатъ жътвата на своя трудъ.

Виждалъ колко добъръ и миленъ билъ този народъ и колко лоши били царските хора. И започнало да видѣлъ въ душата му.

Единъ денъ спрълъ уморенъ предъ скромна хижка сръдъ града. Тамъ живеешъ дърварътъ съ жена си и дветъ си деца. Смрачавало се. Нанебето затрептели звездите; славеите иззвиали сърдечните си пъсни: пти-

цитъ прилитали въ гъстите клоне и тихичко си пожелавали лека нощ; поточене тичало отъ камъкъ на камъкъ и пътешественъ си пъсънъ.

Предъ колибата грижливата стопанка слагала вечера подъ звездите, а дветъ ѝ деца чурили, като птичета, край скута ѝ. Ето го, задалъ се и дърварътъ. Тежка брадва блъстяла на рамото му, а подъ здравата му стъжка кънчъла земята. Спрълъ дърварътъ предъ колибата си, подпрълъ брадватата и се спусналъ да прегърне децата и жена си. Въ очите му гореала радостъ и най-щастливата усмивка трептѣла на лицето му.

— Колко съмъ щастливъ, колко много съмъ щастливъ, — спрълъ дърварътъ. — Днесъ повалихъ 50 дървета!

Зачудилъ се царътъ: такава бедност, толкова умора и такова голъмо щастие. Наистина, това тръбва да е най-щастливиятъ човекъ, когото търси.

И Царътъ се доближилъ до колибата. Бедните домакини сърдечно посрещнали непознатия гостъ. И сподѣлили съ него сиромашката си вечеря.

— Чухъ, когато казваше преди малко, че си щастливъ, Въ какво се състои щастието ти?

— попиталъ Царътъ.

— Въ всичко, което виждашъ — отговорилъ дърварътъ. Въ жена ми, въ децата ми, въ всичко, което ме заобикаля. А има ли по-голъмо щастие отъ това да бъдешъ здравъ, да се трудишъ и да се радвашъ на плодовете на труда си? На дългото си? Колкото и малко да е то — твое е. Изкупено е съ потъта и мисците ти.

— Какво искашъ да ти дамъ, за да ми подаришъ ризата си. Искамъ да отнеса единъ споменъ отъ тебе, — казалъ царътъ.

Ха-ха-ха, — разсмѣлъ се дърварътъ. Азъ бихъ ти далъ този споменъ безъ нищо, но не мога

— Защо?

— Защото нѣмамъ риза...

Преди малко горскиятъ ми я взе за данъкъ...

Казва, че тоя царь се върналъ здравъ и до дълбока старостъ управлявалъ царството си. Той отмънилъ всички непосилни за народа си данъци, възвърналъ му свободата отъ царедворците и го направилъ най-щастливия между всички народи...

Пикадоръ.

Разказанието на Радоловъ Обяснянието му предъ журналистъ.

София 14. Отъ изложението, което направи предъ журналистъ Ал. Радоловъ се вижда, че той е разколебанъ въ свое то първоначално решение да напустне „Врабча“. Той сега заявява, че не ще напустне Земедълския съюзъ.

Радоловъ е разбралъ, че не може никого да повлъчи подире си. Дори Стефанъ Цановъ не се е съгласилъ да се солидаризира съ него. Той остана само съ компрометирането, което си създаде съ своята постъпка.

Трудовата повинност,

като производителен институт е, държавна необходимост.

Земедълският съюз между другите народополезни закони създаде и един за трудовата повинност, който има за цель да организира една трудова армия за строителните нужди на държавата и за нейното економическо и културно заздравяване следът безумно воденитъ войни.

Какво представлява тази армия, ни даватъ картина официалните данни. Отъ 1922 год. до края на 1930 год. трудовата съюз съществува и изработена надница върху 8 часовъ работенъ день на обща стойностъ 1,008,366,715 лв. или сръдната изработена надница е около 70 лева.

Освенъ това употребени съюз 2167520 надници на сума 130,282,289 лв. за други не държавни учреждения. Презъ същото време бюджета на трудовата дирекция е билъ приходъ 1,978,520,437 — разходъ 1,298,631,109 лева. Презъ първите 4 години дирекцията е показала дефицитъ — 179152513 лв., а следът това излишъкъ 1,799,368,924 лв. За да се знае, обаче, истинската стойностъ на средната трудовашка надница, тръбва да се има предъ видъ не само какво означава българскиятъ 8 часовъ работенъ день, но и особеноститъ на трудовашката служба по-лудневни почивки за пране почистване и пр. два пъти презъ седмицата и други нѣкои обучения за гражданско възпитание на трудовациетъ.

Ако не бѣха масовитъ безконтролни злоупотребления съ надниците на трудовациетъ за строежа на рибници, ловни разсадници и за реклама на шарлатанствующи фактори въ този институтъ презъ говористкия режимъ, средната изработена надница би била по-вече отъ колкото се показва.

За последните 7 години трудовациетъ съюз били стрѣдно за година 16200 и съюз изработили следните пътища, чешми и др.: 2262 километра землени работи

за нови пътища; 1086 километра каменна настилка и нови шосета; 1913 километра разширение и поправка на пътища; 48 км. подпорни стени; 15 км. корекция на реки; 350 метра каменни и дървени мостове; 53 м. поправка на мостове; 730 метра построени водостоци; 130 км. железнъ път 302 кл. м. землени работи и каменна настилка за ж. п.; общи желѣзни пътища поправки 111 км. Дековилни линии 41 км. здания 27; мостове нови и поправени 39.

Въпреки неоспоримия фактъ че трудовата повинностъ е държавна необходимостъ за България, като производителен и пр. институтъ, има фактори, които се стремятъ да го превърнатъ въ друго ведомство, да го превърнатъ въ консултативъ, паразитенъ институтъ и бреме на държавния бюджетъ. Има фактори, които подъ привидна друга държавна нужда посещатъ на трудовата повинностъ и осакатяватъ този хубавъ и доходенъ институтъ.

При предстоящето гласуване на бюджета на М-во на благоустройството, доблестните г. г. народните представители ще тръбва да съюз много внимателни и да не допуснатъ паразитни пера въ бдждекта на трудовата повинностъ.

Ние се провикваме: Caveant Consules!

„Народна Воля“

ЕДНО ЗЛОДЕЯНИЕ ВЪ ВАРЕНСКИТЕ ЛОЗИ

Презъ януари т. г. Варенското Общинско управление е разрешило на очарите отъ близкото до града село Кес тричъ да пасатъ овците и козите си въ района на варенските лози. Последствията отъ това разрешение съюз вече налице: всички незаградени лози съ повредени за две години — всички млади овощни дъръвчета съюз унищожени!

Г-нъ проф. Шаубергеръ, по покана на м-ра на земедѣлието г. Д. Гичевъ, държа сказка въ София за състоянието на нашето горско и водно стопанство, както и мѣроприятията които тръбва да се взематъ.

Сказката била придвижена съ фильмъ илюстриращъ най-модерното устройство на едно горско стопанство въ Шайермаркъ (Австрия), въ което водната енергия не само се използва най-рационално за превоза на отсечения дървенъ материал, но следъ това се използва и за добиване електрическа енергия, която движи разните инсталации.

Г-нъ проф. Шаубергеръ доказва, че използуване водните сили за транспортъ, добиване електрическа енергия, за пъ-

Народна Воля

Гражданите, притежатели на лоза и овощни градини отъ Траката до монастыря Св. Константин съюз ощетени съ стотици хиляди лева. Толкова трудъ и материални жертви съюз похитени отъ кестричките очари подъ патронажа на варенските говористки общини. Разрешението за унищожение на варенските лози и градини е дадено във надвечерието на общинските избори.

Ощетените готвятъ колективна жалба до прокурора за това рѣдко чувано злодействие. Дългъ се налага на новата общинска управа да нареди веднага анкета, за установяване истинските виновници на злодействието във варенските лози, следъ което да се отпечататъ ликовете имъ.

Ощетенъ гражданинъ.

ЗИДАНЕ СЕ ПРЕВЪРНЕ БЪЛГАРИЯ ВЪ ПУСТИНА

тръбва да пазимъ горите
Проф. Шаубергеръ за
нашите гори.

Отъ известно време проф. Шаубергеръ, голъмъ познавач на горите и специалистъ по използуване водните сили за транспортиране дървените материали, обикаля нашите гори. Същиятъ е билъ приятъ отъ Н. Величество на продължителна аудиенция, като е изложилъ най-подробно впечатлението си отъ нашите гори.

Г-нъ проф. Шаубергеръ, по покана на м-ра на земедѣлието г. Д. Гичевъ, държа сказка въ София за състоянието на нашето горско и водно стопанство, както и мѣроприятията които тръбва да се взематъ.

Сказката била придвижена съ фильмъ илюстриращъ най-модерното устройство на едно горско стопанство въ Шайермаркъ (Австрия), въ което водната енергия не само се използва най-рационално за превоза на отсечения дървенъ материал, но следъ това се използва и за добиване електрическа енергия, която движи разните инсталации.

Г-нъ проф. Шаубергеръ доказва, че използуване водните сили за транспортъ, добиване електрическа енергия, за пъ-

туване по въздухъ и вода дава една икономия отъ 80 на сто.

Следъ като демонстрирали използването водните сили, г. Шаубергеръ минал къмъ нашиите гори. Той констатира, че при положението, въ което се намиратъ горите у насъ, и начинъ по който се използватъ тълько във варенските лози и градини е дадено във надвечерието на общинските избори.

Ощетените готвятъ колективна жалба до прокурора за това рѣдко чувано злодействие. Дългъ се налага на новата общинска управа да нареди веднага анкета, за установяване истинските виновници на злодействието във варенските лози, следъ което да се отпечататъ ликовете имъ.

Ощетенъ гражданинъ.

ПОЛЗАТА ОТЪ КУРУРТА ВАРНА

Нѣма вече варненецъ, който да не се е убедилъ, че курортното развитие на града ни тръбва да бѫде една отъ главните цели на общинската ни управа. А сега, когато чуваме, че Романия и Турция искатъ да създадатъ свои курортни центрове и то главно да конкуриратъ Варна, усилията ни да закрѣпимъ и развиемъ курорта тръбва да бѫдатъ колкото се може по ефикасни. Точно въ това направление срѣдствата на общината нѣма да бѫдатъ достатъчни. Наистина тя ще се грижи за улиците, градините и създаватъ отъ ваята хубава страна една пустиня...

† Албертъ Тома

На 9 т. м. въ Парижъ е починалъ видниятъ социалистъ Албертъ Тома, чието име остава едно отъ първите въ свѣтъ презъ последните 25 год. Избиранъ дълги години депутатъ отъ французкия парламентъ, той е и единъ отъ първите хора на социализма въ Европа въ надвършието на свѣтъвата война.

Увлеченъ отъ патриотически приливи, той застава презъ войната на страната на буржуазията партии и започва пропаганда въ Америка, Англия и Русия въ полза на войната противъ Германия.

И социалистътъ Албертъ Тома става министъръ на въоръженнията въ Франция.

Следъ войната като се създаде О. Н., той бива назначенъ директоръ на труда при О. Н.

Албертъ Тома създаде голъма епоха въ работническото законодателство. Роденъ е въ 1876 год.

Нему ние дължимъ запазва, нето на Трудовата повинностъ — срещу което се бѣха жестоко опъчили нашите събрани и гърци презъ 1922 год.

На 11 т. м. въ Версайъ националното събрание е избрало съ 633 гласа за председателъ на републиката **Албертъ Лебръонъ**, председ. на сената.

После дигна очи и наново запита:

— А где съюз, чично? Где съюз всички като Гита?

— Где? Казватъ: изчезнали безследно.

— Изчезнали безследно?

— Да! изчезнали безследно! Изчезнали тамъ, отгдето никога не ще се върнатъ вече. Въ скопийското управление казватъ за тъхъ имало списъкъ.

Цанка прикри съ ръце лицето си и силно се разплака.

Воловетъ стояха кротки и покорни на своята сѫдба: сякаш и тѣ разбираха Цанкината мѣжа. Чичото ведно съ нея не въздържало се разплака и, безъ да продума нито дума, бутна кроткото добиче, потегли предъ нея за село. Скръбната и сиротна Цанка суга следъ него изморенитъ волове и мѣжата, безспирната мѣжа по Гита като ножъ се заби въ сърдцето ѝ.

Погледътъ ѝ се замрежи. Предъ очите ѝ прийтъмъ! Въ ума ѝ като въ кръгъ се въртѣха тѣзи горчиви и страшни думи: въ списъка на безследно изчезнали е и моятъ Гита. Въ списъка на тия, които никога не ще се върнатъ вече.

По Цанкините хлътнали очи бликнаха като пороень дъждъ сълзи. Сълнцето догаряше на западъ и силуета на Цанка се изгуби въ привечерния здрачъ — силуета на безнадеждно плачущата Цанка по безследно изчезналия Гита.

Есененъ денъ. Края на третата година и Гита все още го нѣмаше.

Цанка браздѣше на голъма нива — „Бѣлиятъ камъкъ“, задъ малките табии.

На края на всѣка изкарана бразда тя ще почине, ще извие погледъ надълъжъ къмъ село, надъ което се ширѣше безкрайното поле. Чакъ до високите сини планини.

— Колко много хора съюз излѣзли днеска на оранъ — възклика Цанка.

Извърна погледъ на друга страна и голъмото, дълго шоце се проточи предъ очите ѝ като пепелява дълга змия и се скри въ синята мѣглявина на далечния градъ.

Сълнцето бѣше вече се спрѣло на пладне. Цанка разпрегна воловетъ, пусна ги на паша. Седна край тѣхъ на тревата да си отпочине и роякъ мисли я обзеха съ неспирни мечти по Гита. Днесъ ѝ се струваше по-вече отъ другъ всеки пътъ, че той ще се върне.

И този мигъ тя прежумѣ съ очи. Предъ нея се възправи голъмата желѣзоплатна станция съ много хора. Отдалече засвирва влака, пристига и спира. Слизатъ много хора. Слизатъ и Гита. Тя се хвърля връзъ не-

е живъ, — замечта съ болка въ сърдцето Цанка. Пъкъ какъ злъ е сторилъ мой Гита?

Право ни казваше той тогава:

— Не плачете! Човѣкъ ли съмъ убилъ, или чуждо обсебилъ? За правдина въ кривда ме ловята. Нека, азъ пакъ ще се върна!

Като вчера да бѣше всичко това за Цанка.

Може ли да не бѫде живъ той сега? — си мислѣше тя. Сега, когато сълнцето тѣй хубаво грѣе, всички ниви посъти и стоката умножена.

Така замислена, Цанка втренчи погледъ въ близкия храстъ, гдѣ безгрижно си цѣркаше славлива птичка. Този моментъ пилето подскокна на върха на храстъ и забоди погледъ въ нея, като да я питаше:

— Какъ де! Какъ ми, сестро! Защо си тѣй скръбна? Въ отвѣтъ тя съ тѣй погледъ се загледа въ безгрижната птичка и съ шъпотъ потаенъ въ сърдцето тя я запита:

— Чичо Томе, ти сигуръ знаешъ вече нѣщо за Гита? Отъ града идешъ, нали?

Той я приближи съвсемъ на близо, спрѣ коня и съ тѣй погледъ я загледа. Извади сарена кутия, запали цигара и заговори съ пресипналъ гласъ като чели не той, а нѣкой другъ задъ него говори.

— Ехъ, Цанке, знамъ!

— Какво, чично? — По-скоро казвай!

— Знамъ, че имало и други като нашъ Гита отъ много села и градове.

— И други чично?

— И други. Защо?

— Да, азъ сякамъ, че мой Гита само го нѣма.

— Не само Гита, но и други.

— И други? — тѣжно въздихъ Цанка и оброни глава.

д-ръ К. Караджовъ
лъкаръ — Варна.

Смъртността въ селата въобще и въ Варненските села въ частност.

I. Статистикът.

Напоследъкъ Главната Дирекция на Народното Здраве издаде една санитарна статистика за раждаемостта, общата смъртност и детската смъртност въ царството по околии и окръзи (сравнителни данни за последните години, 1926—1930). Тая статистика, въпреки своя важенъ споредъ на същността, не достатъкъ, че не дава по отдеяно за всички градове и села такива сведения, отъ които да може да се издържатъ по-добре тия сравнителни данни, тая статистика казвамъ е много интересна за всички ни, а още повече за ония, които следятъ за такива данни и искатъ да заключатъ отъ тъхъ за здравословното състояние на страната въобще и на известни окръжни или околовиски градове или селски околии въ частност. Ето защо азъ, който дълги години служихъ на страната ни като болниченъ и околовиски лъкаръ, устехъ голъмо удоволствие въ прочитането и подробното изучване на тая статистика, отъ която привеждамъ по-долу едно извлечение и която ме осветли по нѣкои важни споредъ мене

I. Таблица Извлечение отъ общата санитарна статистика.

Окръжни градове и селски околии	Раждаемост на 1000 души		Обща смъртност на 1000 души		Детска смъртност на 1000 души		
	1926 г.	1930 г.	1926 г.	1930 г.	1926 г.	1930 г.	
Бургасъ	градска	27·7	20·3	12·9	10·1	120·5	109·6
	селска	49·9	43·3	21·4	17·0	171·7	157·1
Варна	градска	22·6	19·3	16·1	13·3	140·1	126·5
	селска	40·6	36·0	17·7	15·5	143·7	132·4
Пловдивъ	градска	27·8	24·7	18·1	13·9	170·3	152·6
	селска	45·4	40·0	22·3	19·5	170·6	183·1
Русе	градска	23·0	18·9	14·3	14·0	140·6	119·9
	селска	42·6	35·5	20·2	18·8	160·1	179·3
София	градска	29·9	19·8	12·3	11·5	123·3	121·1
	селска	41·1	33·7	16·0	14·0	120·3	104·9
Хасково	градска	28·9	23·0	17·9	13·4	126·2	145·3
	селска	36·1	28·3	16·0	15·2	118·2	133·9

Вижте напречно написани отъ страни цифри за общата и детската смъртност, получени по простото правило показаватъ, какви би тръбвало да бждатъ тъ през 1930 год. пропорционално съ тия на градската часть през 1926 и 1930 г. и селската през 1926 год.; така напримеръ, за Бургасъ, казвамъ: ако общата смъртност градска за 1926 г. е 12·9 и за 1930 г. — 10·1, а пъкъ общата смъртност селска за 1926 год. е 21·4, то какво би тръбвало пропорционално да бжде тя за 1930 год? Отговорът е, че тя тръбвало да бжде нормално 16·75, а не 17·0; сир. съ 0·25 на 1000 по-малко.

Сега, прилагайки това наше разсъждаване за Варна селска, която въ случаи ни интересува главно, ние намираме, че: Ражданията въ Варн. селска окolia презъ 1930 год., би тръбвало пропорционално съ 1936 год. да бждатъ 34·67, а не 36·0' следователно, раждаемостта тукъ се е увеличила съ 1·33 на хиляда. Общата смъртност въ същата окolia, презъ същата — 1930 год. би тръбвало да бжде 14·62, а не 15·5; следователно, тя също се е увеличила съ 0·82 повече. Също детската смъртност въ същата — 1930 год. би тръбвало да бжде 129·8, а не 132·4; следователно, и детската смъртност е била съ 2·60 повече, значи, до като раждаемостта презъ 1926 година превишава общата смъртност съ 4·6, същата презъ 1930 год. превишава последната само съ 2·5, сир. съ 2·1 по-малко. Даже нѣщо повече: ако детската смъртност въ градската часть, е била презъ 1926 год. 140·1, а презъ 1930 г.

— 126, а пъкъ въ селската часть презъ 1926 год. — 143·7, а презъ 1930 год. 132·4, когато би тръбвало да бжде 129·8, то значи, че и тя е била съ 2·6 повече. Следователно, отъ всичко това следва, че не само общата смъртност презъ 1930 год. е била по-голъма съ 0·82 на 1000 отъ оная презъ 1926 год., но и детската смъртност презъ същата 1930 год. е била пропорционално по-голъма съ 2·60 на 1000 отъ оная презъ 1926 год.

Нека сега видимъ кое място споредъ своята раждаемост, общата смъртност и детската смъртност, съгласно въпросната статистика, заема Варненска градска и Варненска селска окolia въ сравнение съ другите подобни, отбелзани въ по-горната таблица.

Забелѣжка: Гледай 2-а таблица. Въ втората таблица става явно че градътъ Варна и селската окolia напреднали съ доста много по раждаемостта, тъй като отъ 5 и 6 място презъ 1926 год. тъ заематъ вече 3 и 4 място презъ 1930 год. обаче, по общата смъртност, тъ отстъпватъ много, тъ като единътъ, който презъ 1926 год. заемалъ 3 място, презъ 1930 год. заема вече 4 място; а другата — селската окolia, която въ 1926 год. заема 4 място също въ 1930 год. заема 5 място. Същото приближително може да се каже и за детската смъртност, тъ като макаръ градътъ запазва си мястото — 3 за 1926 и 1930 години, обаче селската окolia губи като отъ 4 презъ 1926 год. минава въ 5 място презъ 1930 година.

Като заключение най-после отъ всичко казано до тукъ ние

Народна Воля

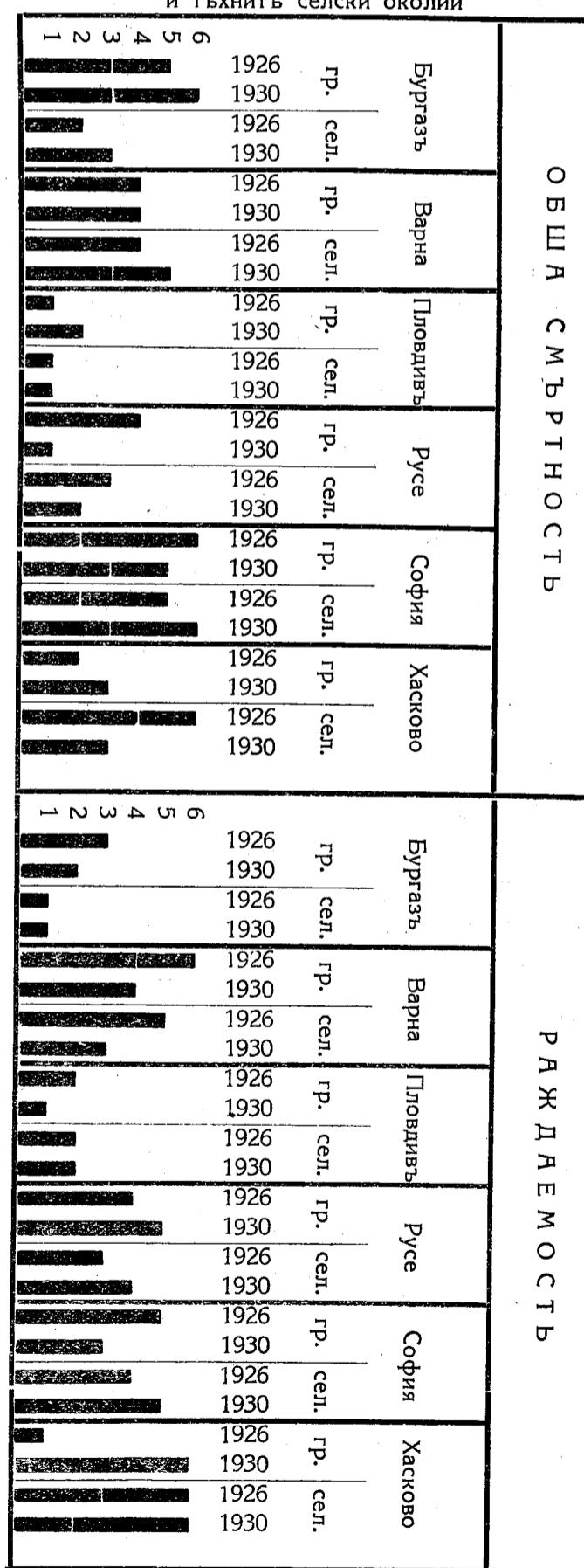
II ТАБЛИЦА

заеманото отъ Варненската градска и селска окolia място въ сравнение съ другите градски и селски окolia по своята раждаемост, общата смъртност и детската смъртност.

Заемано място:	1	2	3	4	5	6
Околии:	гр.	с.	гр.	с.	гр.	с.
Раждаемост на 1000 души	1000 души					
1930 г.	1926 г.	1930 г.	1926 г.	1930 г.	1926 г.	1930 г.
Пловд.	Пловд.	Русе	Пловд.	Бург.	Пловд.	Бург.
Хасков.	Русе	Пловд.	Хасков.	Бург.	Пловд.	Бург.
Варна	Хасков.	Варна	Хасков.	Варна	Хасков.	Варна
Бург.	Русе	Бург.	Русе	Бург.	Русе	Бург.
София	София	София	София	София	София	София

III Таблица

графическо изображение на горната таблица, въ която става явно и очевидно увеличението или намалението на раждаемостта и общата смъртност въ шестте окръжни градове и тъхните селски окolia

же много голъма: въ Пловдивъ 19·5 въместо 17·1, сир. съ 2·40 повече, въ Бургасъ, 17·0 въместо 16·75, сир. съ 0·25 по-вече; въ Хасково 15·2 въместо 11·97, сир. 3·25 по-вече. Същото тръбва да се каже и за детската смъртност, която само въ София и Хасково е по-малка за 1930 год. 104·9 въместо 118·1, сир. съ 13·2 по-малко въ първия градъ и 133·9 въместо 136·0, сир. съ 2·1 по-малка въ втория градъ; въ останалите селски окolia, тя е по-голъма и даже доста голъма: въ Пловдивъ 183·1 въместо 152·9, сир. съ 30·2 по-вече; въ Русе 179·3 въместо 136·5, сир. съ 42·8 повече; въ Бургасъ 157·1 въместо 156·1, сир. съ 1 повече; въ Варна 132·4 въместо 129·8 сир. съ 2·6 повече. Но изглежда, че тая работа не само у насъ е така; въ Франция напримъръ, макаръ въ малко поотдалечени времена, въ 1902 год. градската смъртност била 19·1 на 1000 жители, до като селската смъртност достигнала до 19·7.

Д-ръ Хр. Стамболски

Известният старъ общественъ деецъ е починалъ въ София на 1 т. м. До освободителната война 1877 г. д-ръ Хр. Стамболски е билъ професоръ въ турското медицинско училище въ Цариградъ,

Въ 1876 г., следъ възстанието, бѣ заточенъ въ Арабия, защото не се съгласи да подпише адресъ до високата порта за изказане доволство отъ режима. Следъ освобождението стана окр. улъ въ Сливенъ, а следъ това директоръ на общите сгради въ Изд. Румелия. Следъ съединението стана градски лъкаръ въ родния си градъ Казанлъкъ, а после управителъ на Алекс. болница и поддиректоръ на нар. здраве. Презъ цѣлата си обществена дейност д-ръ Стамболски прояви високия идеализъмъ, който отличаваше общественинът дейци отъ времето на възраждането. Въчна му паметъ.

Поль Думеръ

Председателъ на французската република Поль Думеръ биле убитъ отъ единъ руски емигрантъ на 6 май т. г. въ Парижъ. Това убийство не е случайно. Подбудженето съ отъ политически и общественъ характеръ, защото убиецъ Гугуловъ е интелигентъ човѣкъ — лъкаръ и при първиятъ му разпитъ следъ покушението спокойно е заявилъ, че Франция отплаща съ черна непризнателност на Русия.

Покушението е извършено въ изложбата на писателите бивши бойци. Поль Думеръ бѣ работнически синъ. Родилъ се въ най-бедния кварталъ на гр. Орилакъ на 22 мартъ 1857 г. Билъ е депутатъ, сенаторъ, управителъ на Индокитай и министъръ. Въ войната загуби трима сина.

Цѣла Франция е въ трауръ за смъртта на Думеръ.

ОТРАДНА ПОЧИВКА

Далече отъ градския шумъ между царствената камчийска природа, при

бай Коста

на пода, е елексира на виното съ мезе отъ камчийско. Който му иде на гости ще подмлади съ 10 години.

Четете въ „Нар. Воля“

</div

Италия и територията подъ мандатъ

Съобщаватъ отъ Римъ: Въпроса за мандатите (пълномощно отъ обществото на народите за управлението на колониите) бѣ повдигнатъ въ камаратата отъ депутатите Бараджиола и Р. Довидъ. Първия заяви, че една отъ причините на настоящата криза е неправдата осветена отъ мирните договори по силата на които Италия бѣ лишена отъ мандатъ и по такъв начинъ видѣ, че за нея не се затваря хоризонта на регулирането. Всичките италианци чувствуватъ, че момента е дошелъ за Италия да изяви правото си да бѫде считана, като една нация, която за участието си въ победата може да поеме отговорността за мандатите. Г-нъ Бараджиола мисли, че причините на отложването на Италия отъ подълбата на мандатите сѫ повече отъ економически характеръ отъ колкото политически. Време е, заключава той, тази игра противъ насъ да престане. Ако Италия е готова да си отвори пътя на колониите чрезъ силата на своята трудолюбиви инициативи, тя ще може, ако това е нужно, да употреби средства по-убедителни. Времената на слабието на управлението сѫ далечъ. Ето тринадесетъ години отъ както мирътъ на Версайъ тежи върху свѣта мжетики неправда и омраза. Г-нъ Р. Довидъ се оплаква отъ завладелската политика, която мандатърскиятъ държави установяватъ постепено върху територията, която имъ сѫ повърени. Той смята, че даже когато мандата е престаналъ, силата която го е упражнявала запазва едно привилегировано положение въ страната по отношение другите сили: Иска да се взематъ мѣрки срещу това неблагоприятно положение за страните безъ мандати.

За общински съветници на с. Сарааджъ, Варненско сѫ провъзгласени следните жители на общината: Петър П. Овчаровъ, Хасанъ Мазлумовъ, Щерю Стойковъ, ДимитъР. Радиковъ, Недю Косевъ, Недю Велковъ, Стоянъ Марковъ, Стати Ивановъ и Юмеръ Чолакъ Мехмедовъ.

За уч. настоятели: Иванъ Петровъ, Петъръ П. Желѣзовъ, Дим. Радковъ, Стоянъ Станевъ и Дим. Стойчевъ.

Четете въ „Нар. Воля“

Велиславъ.

ЗЕМЯ

Влакътъ пореше зеленото поле съ трѣсъкъ и широка следа отъ гъстъ черенъ димъ. Държатата отъ двете страни на линията бѣгаха назадъ уплашени отъ лудия му нагонъ и зъзнесищите релси дълго време не можаха да се опомнятъ отъ безумното шествие на тѣхния желѣзенъ властелинъ.

Западъ червенееше все повече и повече и разтваряше далечните очертания на предхъднието.

Каменъ Бѣлополски облегна чело на прозореца. Студеното стъкло го освежи. То влѣ нова разхладителна струя въ разгорещения мозъкъ. Тежките мисли като че потънаха нейде въ нѣкаква неизвестна дълбочина или останаха закачени нейде по високите тополи край пътя. Той бръкна въ джеба си и сгъна нѣкаква книжка. Извади я и я прочете. Това бѣ преписъ отъ заповѣдта за

Изъ съюза на журналистътъ въ България

Управителниятъ и контролентъ съвети на съюза въ съвместното си заседание на 25 м. м. въ Варна сѫ разгледали всички текущи преписки и въпроси, като сѫ вземали общеполезни решения. Между другото е решено:

1. Да се заведе угловно дѣло противъ Ив. Атанасовъ Волний, който е злоупотребявалъ съ името на Съюза, като е интригувалъ между членовете. Всички съюзни членове да го порицаватъ и изолирватъ, когато се явява въ градовете имъ.

2. Бившиятъ журналистъ Тодоръ Симеоновъ отъ Плѣвень е излагалъ твърде много престижа на организацията, за кое то сѫ заведени противъ него 2 дисциплинарни дѣла: за злоупотребление съ служебното си положение въ съюза и за противостоязна дейност.

3. Порицава се изтръгнатото съ измама решение за разиграване лотария отъ името на съюза. Тази измама е извършена отъ „Съюза на про-винциалните журналисти“ съ ръководители Писковски & Волний. Да се даде широка гласностъ, че разиграваната лотария не е устройвана отъ Съюза на журналистътъ въ България.

4. Да се считатъ за самоизключени всички досегашни членове, които не сѫ се отчели напълно, съгласно чл. 12 отъ съюзния уставъ.

Въ скоро време ще се състои журналистическа екскурзия до Цариградъ и Ангора. Съюзната управа е въ преписка съ съюза на Турския журналисти по установяване окончателната програма на посещението и тѣзи дни ще бѫдатъ уведомени всички редовни и изправни съюзни членове, за условията на участие въ екскурзията.

Потариата на известни журналисти за която се продаватъ билети и която щѣла да се тегли на 21 августъ г. нѣма нищо общо съ съюза на журналистътъ въ България.

За гдето сѫ си послужили съ името на Съюза, последниятъ е направилъ постежки за анулиране разрешението и завеждане угловно преследване противъ виновниците.

Какъ месопродавци ограбватъ гражданството

Варненските месопродавци сѫ завели една практика да пропадватъ и посреща лѣто главите и само бѣлите дробове на агнетата заедно съ месото. Отбелѣзваме само бѣлия дробъ, защото всички други дробови сѫ недостатъни за гражданството — последните се продаватъ на по-висока цена на бираии и кръчми.

Нарезани парчета отъ глави и бѣль дробъ се пъхатъ по артистически начинъ при тѣглене на месота и чакъ когато последното е отнесенено въ къщи измамения открива присъствието на пъхнатото.

На месарските везни винаги стои напластенъ катъ хартии подъ благовидния предлогъ на запазване чистотата на везните. И този пластъ, разбира се, стои на страната, където се слага месото, за да увеличи теглото му съ 150—200 грама.

Какъ могатъ да се окажатъ тия действия и маниери на месопродавците освенъ като грабителство.

Гражданството трѣба да внимава и да не допуска да го ограбватъ, а респективните власти трѣбва да взематъ най-строги срещу грабителите и изнудватъ мѣрки.

Курортна Варна трѣба да бѫде запазена отъ месари — ограбвачи, защото ние сме бивали свидетели на много сцени и справедливи негодувания отъ курортисти.

За сега се въздържаме да посочваме имена.

Голѣмо земедѣлъско събрание се състоя на 8 т. м. въ кино „България“ на Варненска Окол. Дружба, на която бѣха представени председателите, касиеръ-дѣловодителите и делегати на 80 селски дружби, присъствуваха и всички кметове и пом. кметове земедѣлъци. Окол. настоятелство даде отчетъ, който бѣше удобрѣнъ съ акламации. По предложение на член на Постоянното Присъствие на Б. Н. З. Съюзъ, народния представител Георги Стояновъ, избра се стопански комитетъ, който да проучи всички стопански закони прокарани отъ Народния блокъ, които ще бѫдатъ докладвани въ идното събрание. При пълнѣнъ редъ и голѣмъ ентусиазъмъ събранието се закри въ три часа следъ обѣдъ.

Четете въ „Народна Воля“

Д-ръ Константинъ Караджовъ

приме болни ежедневно

въ своята квартира на ул. „б Септемврий“, 3, срещу зданието на Българската Земедѣлъска Банка въ гр. Варна

ИЗВЕСТНИЯ

ЯНЧО ДЮЛГЕРОВЪ

МАЙСТОРЪ ПО КАНАЛИЗАЦИИ

и тротуарни площи изработка най-износно

и акуратно. Справка кафе „Спландитъ“

Въ магазина

ФИЛИПЪ ПАНДИТОВЪ

Балъкъ Пазаръ (срещу Новата Земедѣлъска Банка) намира се на складъ, при най конкурентни цени всички видове тенекеджийски издѣлия:

вани, мѣрки за млѣко, ведра и други.

При сѫщия магазинъ има специаленъ отдѣлъ, кѫдето се изработватъ най-финни и здрави сандъци, пътнишки куфари и чанти.

ВОСЪЧНИ ЧИТИ

отъ абсолютно чистъ пчеленъ воськъ

въ работилницата на

Агрономично бюро Н. П. ДИМИТРОВЪ

Най-вкусното дѣхно кафе се сортира само

Кафене „МУСАЛЛА“

ул. „Преславска“ 43.

Уютно и приятно се прекарва времето. Прислушата акуратна и вежлива.

1—2

Всѣки селянинъ земедѣлецъ е длъженъ да подкрепи собственото си кооперативно застрахователно Д-во

„ЗЕМЛЕДѢЛЕЦЪ“

като застрахова живота си, защото тамъ се запазва най-добре интереса му.

Представителство за Варна и околията ул. „Гургулята“ 3.

що щѣше да прочете въ погледа му само укоръ.

Изкачиха се на бѣрдото.

Свѣжъ вѣтрацъ го ободри. Okoto му се напълни отъ зеления ширъ на полето. Пролѣтъта целуваше земята, а тя трепнеше за милувката на работната човѣшка ржка.

Ядоха сирене, пресенъ лукъ и вкусенъ месецъ хлѣбъ. Услади се на Камена както никога.

Той се почувствува леко-крилъ, радостенъ, силенъ.

Когато тръгнаха да си вървятъ, мѣлчанието пакъ ги следи. Бѣлополски мѣлчаливо последва баща си.

Отдалечъ нѣкой замаха съ къщи.

— Тръгваме, каза старецътъ.

— На Бѣлчовъ-изворъ. Бобището ни е тамъ.

Трѣбва да се прегледа.

Бѣлополски мѣлчаливо последва баща си.

Минаха покрай лозята.

— Кѫде е нашето лозе, тате?

— Е това на, отпреде ни.

Бѣлополски се очуди, че то

ва не е лозе, а коренища, осътанки отъ нѣкогашно лозе.

Той не продума нищо, не по-

смѣ да погледа баща си, за-

то че се изведнѣжъ каза:

— Виждамъ татко, че тая земя иска господарь. Язъ ще стана господарь. Ще остана при нея.

Старецътъ въздихна облегчително и за пръвъ пътъ погледна сина си дружелюбно: